

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

THE ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS' TOWARDS TURKISH COURSES
DETERMINATES OF THEIR ATTITUDES

Ahmet İhsan KAYA*
aihsankava@gantep.edu.tr

H.İsmail ARSLANTAŞ*
arslantasismail@yahoo.com

Nihat ŞİMŞEK*
nihatsimsek23@yahoo.com

*Kilis 7 Aralık Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Öz

Araştırma ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma betimsel bir çalışma olup veri toplamaya dayalıdır. Araştırmanın örneklemini Kilis ilinde bulunan 3 ilköğretim okulunda okuyan toplam 174 öğrenci oluşturmuştur. Elde edilen veriler spss 16.0 paket programı yardımıyla t-testi ve Anova uygulanarak analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında anne ve babanın eğitim düzeyi ve ailenin sosyo-ekonomik seviyesi değişkenlerine göre herhangi bir farklılık görülmemiştir. Ancak cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının erkek öğrenciler göre daha olumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi, Tutum

Abstract

This research has been carried out to determine attitudes of 6th, 7th, and 8th grade elementary school students towards Turkish courses. It is a descriptive study and is based on data collection. A total of 174 students from 3 primary schools in downtown Kilis were taken as samples. The data obtained was analyzed by applying t-test and ANOVA with the help of SPSS 16.0 package program. Findings show that there is no statistically significant difference between students' attitudes towards Turkish courses according to the education level of their mother and father and the socio-economic level of their family. However, according to the gender variable female students seem to have more positive attitudes towards Turkish courses than male students.

Key Words: Turkish lesson, attitude

1. GİRİŞ

İnsanların en temel ihtiyaçlarından biri iletişimidir. İnsanlık için değer ifade eden her unsur hakkında bir kısım yorumlar ve tanımlar yapılmaktadır. İletişim hakkında yapılan tanımların bir kaçını şöyle sıralayabiliriz. Baltaş ve Baltaş (1994:19), Köknel (1997:35) ve Eren (1995:273) iletişimi “düşünce ve bilgilerin başkalarına aktarılması sürecidir” şeklinde tanımlamaktadırlar. Aydın (1994:149) ve Dökmen’e (1998:19) göre iletişim, anlamları ortak kılma sürecidir. Açıkalm (1994:38) ise iletişimi “enerjinin anlam ve duyguya dönüşmesi süreci” olarak açıklamaktadır.

Söz konusu kavramla ilgili çok farklı tanımlar yapılmış olsa da iletişimin bir anlam paylaşımı olduğu konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir. İletişim kısaca bilgi üretme, aktarma, anlamlandırma ve aynı zamanda, insanın hem kendini hem de içinde yaşadığı çevreyi anlaması ve anlamlandırmasını sağlayan bir süreçtir.

İletişim ve Dil

İnsanların düşüncelerinin, davranışlarının ve bütün ilişkilerinin merkezinde iletişim vardır. Dolayısıyla bireysel ve toplumsal açıdan iletişimin çok önemli bir aracı da dildir (Arslantaş, 2002:3,4). İletişim çok çeşitli kanallar, yöntemler ve araçlarla sağlanabilir. Bunlardan kuşkusuz en etkili olanı dildir. Dil olmadan toplumsal ve kültürel yaşamdan söz etmek oldukça güçtür. Çünkü insanlar anlamlarını ve değerlerini dil vasıtasıyla birbirlerine aktarılabilirlerdir.

Dil denilince akla bireyin içinde doğup büyüdüğü aile ve toplumsal çevrede edindiği dil gelmektedir. Buna da anadil denilmektedir. Aksan’a (1975: 430) göre anadili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkide bulunulan çeşitli toplumsal çevrelerden öğrenilir; insanın bilinçaltına inerek bireyin toplumla olan en güçlü bağlarını oluşturur.

Çocuklar anadillerini önce kulaktan yaşayarak öğrenirler. Ana-baba ve yakın çevreden öğrenilen bu dil, dilin ana kurallarına uygundur. Çocuk, çeşitli bölgelerde birbirlerine göre pek az farklılık gösteren bu kurallara farkında olmadan uyar; dilini kurallarına uygun olarak kullanma becerisini yine farkında olmadan kazanır (Demirel, 2002: 23).

Anadili, bireylerin doğup büyüdüğü çevrenin ve sosyo-kültürel ortamın bir ürünüdür. Çocuk çevresini, toplumunu ve toplumun geliştirdiği kültürel birikimi anadiliyle algılayıp kavrar (Sever, 1997: 1). Bu açıdan bakıldığında anadili, milli kültürün en önemli ögesi ve taşıyıcısı olarak görülebilir.

Çocuğun dili kazanımı, çoğunlukla, doğaçlama bir hiyerarşik süreç olarak betimlenmektedir. Dil öğretiminde ise, dilin formal boyutu, yani okul ve dil öğrenimi/öğretimi boyutu ele alınmaktadır. “*Dil öğrenimi*” terimiyle kastedilen bir “*kendiliğindenlik*” sürecidir. Yani, çoğunlukla bireyin kalıtsal özelliklerinden başlayarak, karakteristik özellikleri, içinde bulunduğu ve denetim dışı olan sosyo-kültürel ve politik çevresi, bilişsel, duyuşsal ve fiziksel niteliklerinin dil olgusu ile birleşerek oluşturduğu doğal sentez anlaşılmalıdır. Bu bağlamda dil öğrenimi, daha çok, bir tür informal eğitim sürecidir. “*Dil öğretimi*” terimi ile ise, çoğunlukla planlı, kasıtlı, belirli bir zaman dilimine yerleştirilen öğrenme-öğretme süreçleri kastedilmektedir. Her iki olgunun da yaşamın doğası içinde bir bütün olarak bulunması nedeniyle dil öğrenimi ve dil öğretimi, bir bütün olarak ele alınmaktadır. İnsan dile egemen değildir. İnsan dilde, dilin olanakları içinde kendini bulur ve yaşamını sürdürür (Demir ve Yapıcı, 2007:177-192).

Dilin edinimi ya da gelişimi belli bir sıra izlemektedir. Dil gelişimini, gelişimin diğer alanlarından ayrı düşünmek olası değildir. Dil gelişimi, bireyin fiziksel, zihinsel ve diğer gelişim alanları ile karşılıklı etkileşim halindedir. Özellikle zekâ gelişimi ile dil gelişimi arasında çok yakından bir ilişki olduğu bilinmektedir. İnsanın zekâsı geliştikçe dili de geliştirmektedir. Marshall (1974) anadili, “konuşma dili” ve “yazı dili” şeklinde ayırarak konuşma dilinin, dinleme ve konuşma; yazı dilinin ise okuma yazma etkinliklerini içerdiğini belirtmektedir (Yapıcı, 2007:75).

Kavcar’a (1998:13) göre, dilin etkili bir şekilde kullanımı; dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak dört temel becerinin geliştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle anadili dersini bilgi aktarımı dersi değil, beceri kazandırma dersi olarak görmek gerekir. Zaten ilköğretim programına dâhil olan dersler içinde Türkçe dersi, ifade ve beceri dersleri arasında sayılmaktadır.

Dil öğrenme; yazı yazma, oyun oynama, yüzme gibi bir beceri işidir. Beceriler tekrarlar, uygulamalarla kazanılır ve pekiştirilir. Anadil öğretiminde dinleme, anlama, anlatım ve yazma becerileri uygulama yoluyla kazanılır. Sever (2005:181)’e göre, sadece zihinsel edimlerin yaşama geçirildiği etkinliklerle anlama ve anlatma becerilerinin yetkinleşmesi, dolayısıyla anadili öğretiminin amacına ulaşması beklenemez.

Ana dili öğretiminin temel amacı; anlama gücünün geliştirilmesi, anlatım beceri ve alışkanlığının kazandırılması, dinleme ve okuma alışkanlığı ve zevkinin oluşturulması, kişisel aktif ve pasif söz varlığının zenginleştirilmesi, temel dil bilgisi kurallarının öğretilmesi ve dil

bilinci ile sevgisinin oluşturulmasıdır (Sever, 1997:6-7).

Anadili, bireyin içinde yaşadığı toplumsal gruplar içindeki etkileşimlerle mümkün olur. Çünkü öğrenme etkileşimin sonucunda gerçekleşir. Bilgi, sosyal etkileşim ve karşılıklı konuşma içinde yapılandırıldığı için toplumsal etkileşimin bir ürünüdür. Bu nedenle tüm anlamlar toplumsal yönelimlidir. Bu bağlamda öğretme-öğrenme süreci toplumsal olarak oluşturulmuş bilginin paylaşılmasını ve müzakere edilmesini içermektedir (Türnüklü, 2005)

Dil becerisine ister davranış psikolojisi açısından bir “*öğrenme*” olarak isterse işlevsel anlamda bir “*edinme*” olarak bakılsın, gelişme süreci belli bir sıra izler (Cemiloğlu, 2001). “*Ana dili eğitimi ve öğretimi*” bu bakımdan kendiliğinden işleyen eğitim-öğretim sürecine dışarıdan yapılan “*iyileştirme girişimi*” olarak değerlendirilebilir. Bu müdahaleler yapılmadığı zaman birey kendisine çevresinde bulduklarıyla ve daha çok yöresel söyleyişlerle dokunmuş bir dil kurmaktadır. Bireyin çocukluk döneminde alışkanlık hâline getirdiği yanlış dil becerilerini ileri yaşlarda unutturup yerine doğrusunu öğretmek bazen mümkün olmamaktadır.

Dil öğretiminde öğrenciler ailelerinden ve çevrelerinden edindikleri dili, olumlu öğrenme yoluyla geliştirmelidir. Bu yolla öğrenci, okuduğunu ve dinlediğini doğru anlayan, düşüncelerini sözle ve yazıyla anlatma yeteneği kazanmış; okuduklarından zevk alan, zihin ve kişiliği gelişmiş bir birey olabilmelidir (Şahinel, 2005:217).

Türkçe Öğretimi

İlköğretim birinci ve ikinci kademedeki Türkçe dersleri gerek anadil öğretiminde gerekse diğer ifade ve beceri derslerinin öğretiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu öneminden dolayı ilköğretim programında Türkçe derslerine diğer derslere göre daha fazla süre ayrılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı da Türkçe dersinin bu önemini programın giriş kısmında şöyle açıklamaktadır: Günümüzde Türkçe öğretimi; sadece dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili temel becerilerin geliştirilmesi değil; aynı zamanda metinler arası düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerileri de geliştirme olarak anlaşılmaktadır. Böylece, Türkçe dersi öğretiminde öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirme de ön plana çıkmaktadır (MEB, 2004:13).

Eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin dersteki başarıları birçok faktöre bağlanabilir. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri de derse karşı gösterdikleri tutumlardır. Öğrencilerin derse karşı olumlu tutumları, o derse karşı ilgilerini ve isteklerini, bu da öğrenmelerini olumlu

yönde etkileyecektir. Derse karşı olumlu tutumlara sahip olan öğrenciler, doğal olarak dersi severek ve isteyerek takip edeceklerdir. Dersi sevmeyen öğrencinin istenilen düzeyde başarıya ulaşması oldukça güç olacaktır. Öğrencilerin çoğu, başarısız oldukları derslerin başarısızlık sebeplerini o dersi sevmemelerine bağlamaktadırlar.

Okullarda yürütülen eğitim-öğretim etkinliklerinin amaçlarından bir diğeri de bireyin duyuşsal yönden geliştirilmesi ve bireye bu duyuşsal özelliklerin kazandırılmasıdır. Ancak eğitim sistemindeki uygulamalarda duyuşsal boyutun sık sık ihmal edildiği, ağırlığın bilişsel zaman zaman zaman devinişsel alandaki davranışların kazandırılmasına verildiği görülmektedir (Gömleksiz, 2003:16).

Öğrencilerin derslerde kazanmaları gereken duyuşsal özellikler dersi sevme, derse karşı ilgili olma, derse karşı olumlu tutum geliştirme gibi özelliklerdir. Öğrencilerin bir dersle ilgili duyuşsal özelliklerinin en önemli göstergelerinden biri tutumlarıdır.

Türkçe Dersine Yönelik Tutum

Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenleyen bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1998:84).

Eren'e (1998:119) göre, tutum bireyin iç âleminin bir yönüyle ilgili olarak, belirli değer yargılarına ve inançlarına bağlı olarak ortaya çıkan coşku ve tanıma süreçleridir. Tutumlar, dayandıkları inanç ve değer yargıları devam ettikçe devamlılıklarını sürdürürler. Demirel ve Ün (1987:173)'e göre tutum, bireyi belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimlerdir. Turgut (1983:155)'a göre ise tutumlar doğrudan gözlenemez, fakat davranışlarla açığa vurulur.

Bloom'a göre okullarda öğrenmeyi etkileyen iki değişken vardır. Bunlardan ilki, bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş özelliklerini içeren öğrenci nitelikleri, diğeri ise sunulan öğretim hizmetinin niteliğidir. Türkçe dersi açısından bilişsel giriş davranışları, öğrencinin okuduğunu anlama; anladığını yazılı ve sözlü olarak anlatma ve dili etkili kullanma gibi özelliklerini içerir. Duyuşsal giriş özellikleri ise, öğrencinin öğrenme ünitesine karşı ilgisi, tutumu ve akademik benlik kavramının bileşkesidir.

Öğrencilerin bir dersi sevmelerinin, ilgi duymalarının ve o derse karşı olumlu tutum geliştirmelerinin çeşitli faktörlere bağlı olduğu bilinmektedir. Dersi verecek öğretmeni sevme, okulu sevme, ders materyallerini sevme bu etkenler arasında önemli yere sahiptir.

Ana dili öğretimine konu olan materyal ve içeriğin somut bir kurguya sahip olması

gerekir. Bunun için, Türkçe ders kitaplarının öncelikle, ilköğretim 1. sınıftan başlayarak 5. sınıfa kadar, ana dili öğretiminin amaçlarına uygun olarak tasarlanması bir zorunluluktur. Bu zorunluluk aynı zamanda disiplinler arası bir işbirliği gerektirmektedir. Ana dili eğitimi ve öğretimi, ne tek başına bir dilbilim sorunu ne de tek başına bir eğitim bilim sorunudur. Ana dilinde anlama ve anlatma becerilerinin istenilen düzeyde gelişmesi için her kademe için alan uzmanlarıyla birlikte çalışmak gerekir (Demir ve Yapıcı, 2007:177–192).

Nitelikli bir öğretim büyük ölçüde iyi bir öğretmene bağlıdır. İyi bir öğretmenin özellikleri iki grupta ele alınabilir. Bunların ilkinde alan uzmanlığı ve öğretmenlik meslek bilgisi gibi özellikler göz önünde bulundurulabilir. Bu bağlamda iyi bir öğretmenin sınıf yönetimi konusunda yetkin olması beklenir. Etkili öğretmenin öğretim ortamını uygun düzenlemesi, öğrenme yaşantıları için gerekli yöntemleri seçip kullanması, dersin hedeflerine uygun materyalleri belirlemesi ve konu alanında yeterli bir uzmanlık bilgisine sahip olması beklenir. İkincisinde ise olumlu kişilik özellikleriyle donanmış olmalıdır. Öğrencilere güven veren, samimi, sevecen, yapıcı, hoşgörülü bir kişiliğe sahip olan öğretmen, eğitim-öğretim sürecinde etkili olacaktır. İkinci grupta sayılan öğretmen özellikleri belki de öğrencilerin derslere karşı olumlu tutum geliştirmeleri açısından birinci gruptaki özelliklerden daha önemlidir denilebilir.

Türk eğitim sisteminde özellikle ilköğretimde Türkçe dersleri öğretim programlarında oldukça önemli bir yer kaplamaktadır. İlköğretimde haftalık ders saatleri dikkate alındığında Türkçe dersleri en fazla ders saatine sahiptir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri Türkçe derslerinin diğer derslerin merkezinde yer aldığı düşünülmesidir. Anadilini iyi öğrenen bir öğrencinin duyu ve düşünce yapısı gelişecek ve dolayısıyla diğer derlerde de başarılı olacaktır. Bu nedenle anadilinin kazandırılmasında Türkçe öğretimin önemli bir işlevi vardır.

Araştırmaların birçoğunda (Sever, 1995; Deniz ve Tuna, 2006; Demir ve Yapıcı, 2007) Türkçe öğretiminde istenilen düzeyde bir eğitim verilemediği; yetişmekte olan çocuk ve gençlerin dil becerilerini yeterince kazanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Türkçe öğretiminde yaşanan birçok sorunun ipuçlarını vermektedir.

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine karşı nasıl bir tutum sergiledikleri ve öğrencilerin tutumlarını olumlu şekilde etkileyebilecek bazı faktörler incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlihazırda var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1999). Çalışmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma öğrencilerin görüşlerine başvurularak veri toplamaya dayalı olduğu için betimsel bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, Kilis ilinde Gazi İlköğretim Okulu, Mercidabık İlköğretim Okulu ve Mehmet Ulucan İlköğretim Okulu'nda uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini ve örneklemini 2007–2008 eğitim öğretim yılında Kilis ilindeki ilköğretim okulları ve bu okullarda öğrenim gören 6.,7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Kilis ilinde eğitim- öğretim faaliyetine devam etmekte olan 174 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından konuyla ilgili ölçekler incelenerek geliştirilen tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla alandan uzman kişilerin görüşlerine de başvurulmuştur. Araştırmacıların kendisi tarafından maddeleri oluşturulan ölçek ön ölçek olarak 34 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa) .82 olarak ölçülmüştür. Ön ölçek olarak geliştirilen anketin güvenirlik katsayısı oldukça yüksek çıktığından hiçbir maddesi çıkarılmadan nihai çalışmada kullanılmak üzere aynen kabul edilmiştir. Ölçekte Türkçe dersindeki tutumları ölçmeye yönelik 5'li likert tipinde 20 soru yer almaktadır. Sorulardan 12'si olumlu, 8 tanesi olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Öğrencilerden hazırlanan sorulara ilişkin tutumlarını, “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “hiç katılmıyorum” ifadelerinden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Nihai şekli verilen ölçek araştırmacıların kendisi tarafından, belirtilen okullarda uygulanmış, çıkan sonuçlar SPSS 16 paket programında değerlendirilerek yorumlanmıştır. Araştırmada sonuçları değerlendirmek amacıyla, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 1: İlköğretim Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutumlarını Gösteren ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	175.466	3	58.489	.415	.742	-
Grupiçi	23935.253	170	140.796			
Toplam	24110.718	173				

Analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin annelerinin eğitimi ile Türkçe dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. ($F(3-170) = .415, p > .05$) Başka bir ifadeyle öğrencilerin annelerinin almış olduğu eğitime göre Türkçe dersine yönelik tutumlarının olumlu veya olumsuz yönde değişip değişmediğine bakılarak yapılan değerlendirme sonuçlarına göre önemli bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Ancak ana eğitimi itibariyle farklı gruplarda yer alan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yapılan scheffe testinin sonuçlarına göre öğrencilerin annelerinin eğitiminin Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde bilinenin aksine bir etki yarattığı görülmüştür. Buna göre, anne eğitimi ilköğretim olan öğrenciler ($X=85.37$), bütün gruplar içerisinde en olumlu tutuma sahip öğrenci grubu olmuştur. En olumsuz tutum içerisinde olan öğrenci grubu, anneleri okuryazar olmayan grup ($X=82.88$) olarak dikkati çekmiştir. Anne eğitimi lise olan grubun tutumlarının ortalaması ($X=83.21$), anne eğitimi üniversite olanların, tutumlarının ortalaması ise ($X=84.14$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2: İlköğretim Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutumlarını Gösteren ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	166.986	4	41.747	.295	.881	-
Grupiçi	23943.732	169	141.679			
Toplam	24110.718	173				

Analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin babalarının eğitim durumları bakımından Türkçe dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. ($F(3-170)=1.706, p>.05$) başka bir ifadeyle öğrencilerin babalarının almış olduğu eğitime göre Türkçe dersine yönelik tutumlarının değişip değişmediğine bakılarak yapılan değerlendirme sonuçlarına göre önemli bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Ancak baba eğitimi itibariyle farklı gruplarda yer alan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yapılan scheffe testinin sonuçlarına göre; babası okuryazar olamayan öğrenci grubunun Türkçe dersine yönelik en olumsuz tutum içerisinde olan grup ($X=70.00$) olduğu görülmüştür. Öte Yandan babası ilköğretim mezunu olan öğrenci grubunun ($X=85.44$), tüm gruplar içerisinde en olumlu tutuma sahip grup olduğu dikkati çekmiştir. Babaları lise mezunu olan grup ($X=84.87$), üniversite mezunu olanlar ise ortalama ($X=84.02$) tutuma sahip gurubu oluşturmuştur.

Tablo 3: İlköğretim Öğrencilerinin Gelir Durumlarına Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutumlarını Gösteren ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	704.681	3	234.894	1.706	.168	-
Grupiçi	23406.038	170	137.683			
Toplam	24110.718	173				

Analiz sonuçlarına bakıldığında; öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelirleri ile Türkçe dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($F(4-169)=.295, p>.05$). Başka bir ifade ile öğrenci ailelerinin aylık geliri, Türkçe dersine yönelik tutumu etkilememiştir. Ancak gelir gruplarına göre tutumlarda bir değişikliğin olup olmadığını ölçmek için yapılan scheffe testinin sonuçlarına bakıldığında; en olumlu tutum içerisinde ki ailelerin ($X=87.05$) 1500-2000 TL gelir grubuna sahip olduğu görülmüştür. 2000 TL'den fazla aylık gelire sahip grubun ikinci olumlu tutum ($X=85.30$) içerisindeki grup olduğu dikkati çekmiştir. Görüldüğü gibi gelir arttıkça öğrencilerin tutumlarının olumlulaştığı görülmüştür. Bu durum geliri fazla olan ailelerin öğrencileri ile daha çok ilgilendikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Türkçe dersine yönelik en olumsuz tutum içerisinde olan grubun ($X=83.74$) 1000-1500 TL gelire sahip grup olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. 0-500 TL

gelire sahip grup ortalama ($X=84.88$), 500-1000 TL gelir grubundaki öğrenciler ortalama ($X=84.29$) tutum değerlerine sahip olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutumlarını Gösteren t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Kadın	93	89.04	7.95	172	5.75	.000
Erkek	81	79.55	13.41			

Analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(172)=5.75$, $p<05$). Başka bir anlatımla öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları cinsiyete göre değişmektedir. Kız öğrencilerin derse yönelik tutumları($X=89.04$), erkek öğrencilere($X=79.55$) göre daha olumlu olarak tespit edilmiştir. Bu bulgu cinsiyet ile tutum arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu biçiminde de yorumlanabilir.

4. SONUÇ

Geleneksel eğitim anlayışında herhangi bir disiplinin öğretilmesinde bilişsel hedeflerin gerçekleştirilmesi yeterli olarak kabul edilmektedir. Dersi sevmeye, öğretmene karşı tutum ve öğrencinin derse ilgisi gibi duyuşsal özellikler daha az önemsenmektedir. Hâlbuki herhangi bir disipline ait bilgi ve becerilerin kazandırılabilmesi için öncelikle bireyin o disiplini sevmesi başka bir anlatımla onu başarabileceğine inanması ve bu konuda kendine güvenmesi gerekir.

Bloom tam öğrenme modelini açıklarken öğrencilerin bilişsel giriş davranışlarının yanında duyuşsal giriş davranışlarının da tam öğrenmenin gerçekleşmesinde temel şartlardan biri olduğunu ileri sürmektedir.

Tutumların eğitimdeki önemi, onun etkisiyle ortaya çıkabilen davranışların önemli olmasındandır. Gömleksiz'e (1993:79) göre tutumun, bireyin bilişsel, duyuşsal ya da devinişsel davranışlarının biçimlenmesinde ya da hangi yönde nasıl gösterileceğinde belirleyici bir niteliği olduğu söylenebilir. Herhangi bir derse karşı ailenin, okul yönetiminin ve öğretmenin gösterdiği tutum, öğrencilerin de olumlu tutum göstermelerine neden olabilir.

Bu noktadan hareketle araştırmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından ölçülmeye çalışılmıştır. Bu değişkenler cinsiyet, ailelerin ekonomik durumları, anne babanın okuryazarlık seviyesidir. İlk olarak öğrencilerin anne ve babalarının okuryazar durumlarının Türkçe dersine yönelik tutumu üzerinde olumlu ya da olumsuz yönde herhangi bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Aynı şekilde ailelerin ekonomik durumlarının öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında da bir farklılık yaratmadığı gözlenmiştir. Yani ailenin ekonomik gelir seviyesinin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırmada Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde etkili olan faktörlerden biri cinsiyettir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre bu derse yönelik tutumları açısından farklılık tespit edilmiş ve kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları daha olumlu olarak ölçülmüştür. Deniz ve Tuna'nın (2006:339-349) araştırmasında da buna benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu açıdan iki araştırmanın sonuçları birbirini destekler niteliktedir. Ortaya çıkan her iki sonuç kız öğrencilerin Türkçe dersini erkek öğrencilere göre daha çok sevdikleri biçiminde de yorumlanabilir.

Öğrencinin başaracağına olan inancı bir derse ilgi duyduğu ve sevdiği ölçüde artar. Derse ilgi duyması ve sevmesi de dersteki başarısını olumlu yönde etkiler. Kısaca öğrencinin bir dersi sevmesi ve ilgi duyması bazen o derste başarılı olması için anahtar rol oynayabilir.

Öğrencilerin dersi sevmeleri ile başarıları arasında yakın bir ilişki olduğu bilinmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin eğitim-öğretim ortamını düzenlerken ve öğrencilerle ilişkilerini belirlerken öğrencilerin duyuşsal özelliklerini dikkate almaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, A. (1994).Teknik ve Toplumsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Aksan, D.(1998). Her Yönüyle Dil ve Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDKK Yayınları
- Arslandaş, H. İ.(2002). “Ortaöğretim Okullarında İletişim”. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
- Aydın, M.(1991).Eğitim Yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi
- Baltaş, A. ve Baltas, Z.(1994). Beden Dili. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Demirel, Ö. ve Ün, K. (1987). Eğitim Terimleri. Ankara: Şafak Matbaası.
- Demirel, Ö. (2002) Türkçe Öğretimi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1998). İletişim Çatışmaları ve Empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Eren, E. (1998). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. İstanbul: Beta Yayınevi
- Gömlüksiz, M.(1993). Kubaşık Öğrenme Yöntemiyle Geleneksel Yöntemin Demokratik Tutum ve Erişime Etkisi” Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana
- Gömlüksiz, M. N.(2002). “Üniversitelerde Yürütülen Yabancı Dil Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. C.12,s.1, ss.143-158.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). İnsan ve İnsanlar. İstanbul: Evrim Basım Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayınları
- Kavcar, C. (1998).”Türkçe Eğitimi ve Sorunları”. Ankara Dil Dergisi
- Köknel, Ö. (1997). İnsanı Anlamak. İstanbul: Altın Kitaplar
- MEB. (2004). İlköğretim Türkçe Dersi(1-5. sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Sever, S. (1997). Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S. (2005).”2004 Öğretim Programında Türkçe Öğretimi Anlayışı”. Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Erciyes Üniversitesi Kayseri.
- Şahinel, M. G. (2005).”Yeni Türkçe Öğretim Programına Göre Öğrenme Öğretme Ortamının Düzenlenmesi” Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Erciyes Üniversitesi Kayseri.
- Turgut, M. F. (1983).Eğitimde Ölçme Değerlendirme Metotları. Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Türnüklü, A. (2005) “Lise Yöneticilerinin Çatışma Çözüm Stratejileri ve Taktiklerinin Sosyal Oluşturmacılık Kuramı Perspektifinden İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 11.(42), ss.255-278.
- Yapıcı, Ş ve Yapıcı, M. (2007).Eğitim Psikolojisi. İstanbul: Lisans Yayıncılık